

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ОРГАНІЧНОГО ЗЕМЛЕРОБСТВА

С.О. Заїка, старший викладач
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенко

Прогрес в сучасному світі не тільки приносить людству матеріальний благоустрій, але й обумовлює постійно зростаюче екологічне навантаження на біосферу - ґрунт, природні та штучні водойми, річки, атмосферу, живі організми тощо. До факторів, які його викликають, часто відносять і хімізацію сільського господарства. Зокрема, захоплення надзвичайно високими дозами мінеральних добрив, хімічними засобами захисту рослин без достатнього наукового обґрунтування, порушення технології їх застосування, інтенсивний обробіток ґрунту з використанням важкої техніки і інші чинники

привели до цілого комплексу негативних екологічних наслідків. Перед людством виникла проблема подальшого розвитку землеробства, пошуку альтернативних шляхів підтримки його високої продуктивності. Вчені і практики ряду країн Європи та Америки запропонували перейти на біологічне, або альтернативне, землеробство, яке останнім часом стало досить поширеним і в Україні [1].

У ринкових умовах ефективне сільськогосподарське виробництво можна забезпечити, насамперед, шляхом використання збалансованого, добре організованого і економічно обґрунтованого методу його ведення з обов'язковим застосуванням прогресивних технологій. Критерієм діяльності такого сільського господарства може стати не стільки збільшення обсягів виробництва, а й прагнення до зниження його собівартості, отримання максимального прибутку і збереження природних ресурсів. Основна мета альтернативного землеробства - екологічно збалансоване землеробство і тваринництво з метою забезпечення людства екологічно чистими продуктами харчування. Альтернативне землеробство не означає повернення до старої екстенсивної технології, хоча і не виключає використання окремих її елементів.

Методи органічного виробництва передбачають застосування комплексу агротехнічних заходів, що ґрунтуються на суворому дотриманні сівозмін, введенні до їх складу бобових культур, проведення поверхневого обробітку без обертання верхнього шару ґрунту, мульчування ґрунту поживними рештками, застосування органічних добрив та біологічних засобів захисту рослин від шкідників і хвороб [2]. Один з напрямків екологізації землеробства - збереження біоти ґрунтів, регулювання їх життєдіяльності, організація біологічного контролю всіх агротехнічних заходів, підтримка певного гомеостазу ґрунтових організмів (у тому числі складу і чисельності мікроорганізмів, що населяють ґрунт) [3].

У сучасному екологічно орієнтованому сільському господарстві вживаються стрімкі заходи з відновлення біологічної родючості ґрунтів, зруйнованих масовою хімізацією: випускаються препарати, які збагачують ґрунт грибами, бактеріями. З'явилися і спеціальні біоорганічні добрива, збагачені не тільки мікроорганізмами, але і біокатализаторами. Мова сьогодні може йти, по суті, про розвиток нової галузі агрономічної науки - біотехнології гумусу.

Таким чином, органічне сільське господарство - це не тільки спосіб отримання екологічно чистої продукції, а й ефективний шлях до відновлення природних біоценозів, до збагачення природного

біорізноманіття, яке швидко втрачається через надзвичайне захоплення засобами хімізації. Подальший розвиток органічного землеробства передбачає, перш за все, пошук нових технологій на основі наукових знань, законів природи, їх оптимального використання та поєднання. Основним завданням при плануванні та використанні факторів інтенсифікації повинно бути не отримання максимально високих врожаїв сьогодні, а збереження навколишнього середовища і підвищення родючості ґрунту - необхідної основи для реалізації передових агротехнологій та отримання стабільних, екологічно чистих урожаїв.

Література

1. Антонєць А.С. Формування ринку екологічно безпечної продукції при органічному землеробстві / А.С. Антонєць, В.В. Писаренко, Т.В. Лук'яненко [та інші] // Економіка АПК. – 2010. - № 12. – С. 75-79.
2. Капштик М.В. Ґрунтозахисні технології як передумова органічного землеробства / М.В. Капштик, О.В. Демиденко // Агроекологічний журнал. – 2011. - № 2. – С. 52-58.
3. Шерстобоева О.В. Екологічні, економічні та соціальні передумови біологічного землеробства / О.В. Шерстобоева // Агроекологічний журнал. – 2007. - № 1. – С. 67-70.